

2016-11- 25

ALL 2016/1186

Till

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Samordning, ansvar och kommunikation – vägen till ökad kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar, SOU 2016:46

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) lämnar våra synpunkter i ett gemensamt remissvar. SDR arbetar för dövas och teckenspråkigas mänskliga och demokratiska rättigheter, samt driver på utvecklingen mot ett samhälle där teckenspråk har en självklar plats. SDUF är ett ungdomsförbund som strävar efter att döva och hörselskadade barn och ungdomar får samma möjligheter som alla andra ute i samhället.

Sammanfattning

SDR och SDUF har tagit del av utredningen där syftet med uppdraget var att öka elevernas måluppfyllelse och deras rättigheter i deras skolutveckling och göra det möjligt för deras vårdnadshavare att i större omfattning kunna välja skola. Vi ser att det finns flera förslag i positiv riktning, men vi är mycket kritiska till att flera av utredningens förslag istället kommer att innebära kraftiga försämringar och begränsningar i döva och hörselskadade barn och ungdomars rätt till teckenspråk och undervisning i en skolmiljö som bäst gynnar deras utbildning och sociala utveckling. Utredningens målgruppsbeskrivning och förslag har utgått från ett medicinskt och audiologiskt perspektiv, framför ett språkligt, och grundar majoriteten av förslagen utifrån föreställningen att en skolgång i kommunal verksamhet är den bästa lösningen för stora delar av målgruppen. SDR och SDUF har svårt att se hur förslagen om vilka elever som ska få tillgång till teckenspråkig miljö harmoniserar med Språklagen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Utredningen har dock lämnat några förslag i rätt riktning, såsom att etablera regionala nav, stärka teckenspråkets ställning i skolan, avskaffa kravet på speciallärarkompetens för alla lärare inom specialskolan samt att satsa på utbildning i teckenspråk för lärare samt fortbildningsinsatser. Utredningen har också uppmärksammat vikten av att utveckla den genuina teckenspråksmiljön på specialskolorna.

Helhetsperspektiv saknas

Utredningen måste sättas i ett helhetsperspektiv och förhållas till samhällets insatser till döva och hörselskadade barn från födseln och under uppväxten. I det utbud som erbjuds barnen och föräldrarna genom till exempel hörselvård, förskolor och fritidsaktiviteter saknas ofta stimulans i teckenspråk och tillgång till teckenspråksmiljöer. Det begränsar barnens valmöjligheter. Vikten av tvåspråkigheten, det vill säga teckenspråk och svenska, och dess betydelse för en trygg kommunikation i ett livsperspektiv oavsett om barnet använder talat språk eller inte behöver lyftas fram.

Flera förslag innebär försämringar för barns rätt till teckenspråk

Vi upplever att utredaren har arbetat utifrån ett medicinskt perspektiv och en hörselnorm istället för ett pedagogiskt och socialt perspektiv vilket gör att förslagen utgår från att tillgång till teckenspråkig miljö ska avgöras utifrån om barnet kan tillgodogöra sig talad svenska eller inte. Vi vill ha ett "både och"-perspektiv i stället för "antingen eller". Även hörselskadade som vill växla mellan talad svenska och svenskt teckenspråk ska få möjlighet att gå i specialskolan som kan erbjuda teckenspråkig miljö. Genom att ratificera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har Sverige tagit på sig att underlätta inläring av teckenspråk samt säkerställa att utbildning av döva och hörselskadade ges på de mest ändamålsenliga språken, formerna och medlen för kommunikation och i miljöer som maximerar kunskapsrelaterad och social utveckling. Språklagen ålägger det allmänna att ge döva och hörselskadade möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Inget av dessa dokument begränsar rättigheter eller skyldigheter på grund av att barnet också kan ta till sig talad svenska.

Det innebär att flera av förslagen i utredningen strider mot konventionen och språklagen och innebär en försämring av en grupp elevers möjligheter att få undervisning i teckenspråksmiljö tillsammans med andra teckenspråkiga, vilket är en viktig faktor för en god språkutveckling.

Stärkt ställning för teckenspråk - men hur och för vilka?

Utredarens beskrivning av målgruppen som "har behov av" är alltför snäv, samtidigt som utredaren vill stärka teckenspråket - det går inte ihop. Utredningen brister i vissa delar av den helhetslösning som man förordar då några av förslagen utifrån vår bedömning inte leder till det resultat som utredningen eftersträvar. Utredaren sätter upp målet att svenskt teckenspråk behöver stärkas. Men utredaren gör det inte utifrån ett språkligt funktionellt sätt att se på språk utan utifrån ett annat synsätt som innebär att förslagen som läggs inte leder till målet.

Vi vill starkt påtala att hur mycket en person hör eller ens identitet inte per automatik följs åt med ens behov av teckenspråk. Vilket förstaspråk en person har säger inte något om vilka språk denne använder för sin kommunikation i ett livsperspektiv.

Behovet av teckenspråk förändras över tid och styrs av en mängd olika faktorer; till exempel hur personens hörsel förändras, vilka sammanhang denne rör sig i och hur teckenspråket utvecklas och vilka möjligheter samhället erbjuder en att lära sig teckenspråk från tidig ålder.

Det är färre barn idag som erbjuds reell möjlighet att lära sig teckenspråk. Det är inte möjligt att bedöma behovet teckenspråk för barnets möjligheter till utbildning och kommunikation i ett livsperspektiv när de är små. Vad vi vet är att alla barn, oavsett hörsel, gynnas av tidig tillgång till teckenspråk. Forskning visar bland annat att teckenspråk främjar talutveckling och bidrar till en större talvokabulär (Woll, B 2010). Teckenspråk gynnar också både döva och hörande barns läsutveckling (Chamberlain, C & Mayberry, R.I 2000, Daniels, M 1996, Felzer, L 1998 och Robinson, K 1997). För döva och hörselskadade är det en utmaning att ta till sig talat språk då det inte är fullt tillgängligt för denna grupp. Därför bör samhället erbjuda döva och hörselskadade barn förutsättningar för tvåspråkighet för att säkerställa att de får alla möjligheter till en god språkutveckling. Två rapporter från 2008 (SPM) och 2012 (Statped) visade att föräldrar till döva och hörselskadade elever efterfrågar mer teckenspråk oavsett skolform eller hörselnedsättning. Detta är även vår erfarenhet att föräldrar som fått information om teckenspråk och dess fördelar också väljer teckenspråk som kommunikation, även i kombination med talat språk. Många hörselskadade ungdomar och vuxna har vittnat om att tvåspråkighet förbättrat deras livskvalitet när de kan välja tecknat eller talat språk utifrån situation. Studier visar också att döva i miljöer som inte är visuellt tillgängliga löper större risk för deras hållbara utveckling och psykosociala välmående (Young, A, Green, L & Rogers K 2008).

Många av de förslag som läggs leder inte till att stärka teckenspråk utan till begränsningar. Utredaren borde i stället ha gått steget fullt ut och hittat formuleringar som stödjer de elever som ser teckenspråket som en resurs i sitt lärande. Svenskt teckenspråk och svenska kompletterar varandra. Insatser för att stärka det svenska teckenspråket bör ske genom särskild reglering i skollagen och klarare strategi kopplat till språklagens intention om att det allmänna har ett särskilt ansvar. Teckenspråk behöver ett starkare stöd än de nationella minoritetsspråken – inte bara ett likställande.

Begränsar möjligheter till skolval - istället för tvärtom

Enligt utredningens direktiv 2013:29 är en del av uppdraget;

“Det behövs därför en samordnad satsning för att stödja kommunala, enskilda och statliga huvudmän så att de ska kunna utveckla sin verksamhet för elever inom aktuell målgrupp och därmed öka möjligheterna för eleverna och deras vårdnadshavare att välja skola.”

Vi upplever att utredningens förslag medför begränsningar i elever och deras vårdnadshavares skolval, då möjligheten att välja specialskolan minskas om de

geografiska avstånden blir längre på grund av färre antal specialskolor i kombination med strängare krav för att få börja på specialskolan. För de elever som kan se nytta av ett tvåspråkigt stöd från tidig förskola upp till högre studier, oavsett hörsselförmåga ska tillgängligheten till teckenspråkig skolmiljö inte begränsas.

Avsaknaden av tydlig reglering som ger skyldighet för kommuner att erbjuda SAK-miljöer i kombination med att fler elever som tidigare kunnat välja specialskolan istället hänvisas till kommunerna riskerar att leda till stora skillnader. Detta både när det gäller elevernas möjligheter att få gå i skolan på sina villkor och att få tillgång till teckenspråk. Eleverna ska garanteras möjligheten att välja den skola som möter deras behov. En reglering som bygger på frivillighet gör att eleverna utelämnas till godtyckliga intressen från kommunernas sida.

Vår uppfattning är att kommunerna saknar förutsättningar för att skapa en acceptabel skolsituation för döva och hörselskadade elever. Därför måste staten ta ett större ansvar så att dessa elever kan garanteras en likvärdig utbildning. Att som utredaren föreslår att avveckla stöd och förlita sig på frivillighet och lösningar som inte finns idag och som inte heller utredningen säkerställt är möjligt att genomföra är inte hållbart. Det kan leda till att gruppen ställs utan stöd och valmöjligheter. Som förslagen ser ut i nu kommer de inte att leda till de mål som är uppsatta om ökad måluppfyllelse och ökad valfrihet.

Förslagen i betänkandet

9.2 Förstärkt rätt till teckenspråk

SDR och SDUF tillstyrker förslaget att förstärka rätten till teckenspråksundervisning i skolan. Däremot behöver skrivningar i skollagen och undervisningens upplägg anpassas efter att teckenspråk inte överförs från generation till generation inom familjen som minoritetsspråken vanligtvis gör. Istället sker överföringen i samspel med andra teckenspråkiga i teckenspråkiga miljöer.

SDR och SDUF är försiktigt positiva till att utveckla metoder och möjligheter med fjärrundervisning så att det kan vara ett komplement i undervisningen i teckenspråk som ämne. Detta bland annat för att överbrygga geografiska avstånd och brist på teckenspråkslärare. Men det kan inte ersätta språkundervisning där elever och lärare har ett samspel i samma rum och leder förstås inte till en sådan språkutveckling eleven kan få i en teckenspråksmiljö. För att lära sig ett språk och utveckla sina kunskaper i språket, krävs det att man är flera i en omgivning som behärskar och använder språket. Det gäller även teckenspråk och omfattar, utöver eleverna och deras vårdnadshavare, även lärare och övrig personal i elevens omgivning.

Det måste utifrån barnets ålder och förutsättningar ske en bedömning om det är ändamålsenligt med fjärrundervisning. Sådan undervisning behöver också kompletteras med tillfällen att vistas i en teckenspråkig miljö, till exempel besöksveckor på specialskolan.

Vi ser också fördelar med att elevens skolkamrater (även hörande) ges möjlighet att delta i teckenspråksundervisningen då det främjar möjligheten att utveckla språket i sin vardagsmiljö.

9.3 Kursplaner i teckenspråk

SDR och SDUF avstyrker utredningens förslag om att byta namn på kursplanen från Svenskt teckenspråk för hörande till Teckenspråk med följande kommentar. Det finns olika teckenspråk i olika länder. Att byta namn på kursplanen till enbart "Teckenspråk" är därför helt orimligt, då det inte framgår vilket teckenspråk som avses. Det var säkerligen inte heller utredningens avsikt. Vi föreslår därför istället benämningarna "Svenskt teckenspråk i grundskolan", "Svenskt teckenspråk i gymnasieskolan" respektive "Svenskt teckenspråk i gymnasiesärskolan".

Vi instämmer med utredningen att teckenspråk som språkval ska ge samma meritvärde som studier i andra moderna språk. Men vi betonar att även döva och hörselskadade som läser teckenspråk i specialskolan också ska få meritpoäng.

9.4 Behov av lärarfortbildning i teckenspråk

SDR och SDUF tillstyrker förslaget om att regeringen bör stimulera akademisk utbildning i teckenspråk. Förslaget är viktigt då bristen på lärare i ämnet teckenspråk är stor och tillgången på lärare som behärskar teckenspråk är en förutsättning för möjligheten att stärka tillgången till undervisning i och på teckenspråk.

10.1 En teckenspråkig specialskola

SDR och SDUF tillstyrker utredarens förslag där barnen ska tas emot i specialskolan om de har behov av tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö. Vi ställer oss positiva till att skollagens formuleringar ändras så att lagen inte uttrycker Specialskolan som en skolform för barn som *"inte klarar en skolgång i kommunala grundskolor"*.

Men vi är mycket kritiska till utredningens bedömning om vilka som behöver tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö. Om man har för avsikt att stärka språket borde utredningen utrett vad en definition baserad på en funktionell grund där språk ses som en resurs och de tecknade språken väger lika mycket som de talade. Detta beskrivs också i vår inledning Stärkt ställning för teckenspråk - men hur och för vilka? samt i avsnitt 22.3 Ny tydligare målgruppsdefinition.

10.1.2 En teckenspråkig specialsärskola?

SDR och SDUF tillstyrker bedömningen om specialsolan framöver ska vara tioårig behöver grundskolans kursplaner ses över för att i relevanta fall anpassas till en tioårig specialsola, om inte nio år. Vi vill samtidigt betona att alla barn, både elever som läser enligt grundskolans kursplaner och elever som läser enligt specialsolans kursplaner, ska ges möjlighet att utvecklas på sin nivå. Det är därför viktigt att skolan tydligt delar upp undervisningsgrupper när så behövs.

10.2 Lärarbehörighet i den teckenspråkiga specialsolan

SDR och SDUF tillstyrker utredarens bedömning om kravet på speciallärarbehörighet i specialsolan bör ses över, då det enligt utredningens bedömning inte är nödvändigt att varje lärare i specialsolan är behörig speciallärare. Vid denna översyn bör det förtydligas vilken kompetens som krävs för de olika målgrupperna till exempel nivå av kompetens i teckenspråk samt kunskap om döva och hörselskadade.

10.3 Stärk teckenspråket i specialsolan

SDR och SDUF avstyrker utredningens förslag om den regionala specialsolans geografiska binding upphävs och att verksamheten ska koncentreras till högst tre enheter då vi inte delar utredningens uppfattning om en snävare målgrupp för specialsolan (se 22.3 Ny tydligare målgruppsdefinition). Vi oroar oss också för att verksamhet monteras ner utan att det är säkerställt att det ersätts med fungerande alternativ.

Utredarna konstaterar att talad svenska har fått större plats i skolverksamheten och att det slår mot eleverna som talar teckenspråk dagligen. Detta har SDR och SDUF också sett och påpekat till SPSM att skolorna måste arbeta mer aktivt med teckenspråksmiljön och uppnå en jämlikhet mellan språken. Men detta behöver inte innebära att elever som växlar mellan tecknat och talat språk utestängs från skolorna.

16 Hög kompetens och professionalism hos lärare och annan skolpersonal

SDR och SDUF tillstyrker förslagen om satsningar på fler speciallärare och specialpedagoger samt fortbildningsinsatser. I utbildningsutbudet bör bland annat dövstudier ingå.

18.2 Utredningens förslag om regionala nav

SDR och SDUF tillstyrker utredarens förslag om att etablera regionala nav. Det skulle kunna främja samverkan mellan olika huvudmän och olika kompetenser och kan innebära ett starkare stöd till elever och föräldrar. En viktig uppgift för naven är också att skapa goda möjligheter för elever att få information och möjligheter lära sig och

utveckla teckenspråk. Utöver information om teckenspråk behövs också information om hörselhjälpmiddel och olika alternativ till stöd.

Men SDR och SDUF delar inte utredningens förslag om navens finansiering (se även 21.4 Utökat SKÅ-bidrag) Det är inte acceptabelt att ställa två skolalternativ mot varandra som utredningen nu gjort genom förslaget att de regionala naven med riktade resurser mot individualintegrerade elever ska finansieras av nedläggning av specialskolor.

18.3 En nationell överenskommelse och ett råd

SDR och SDUF anser att förslag om organiserat samarbete är bra, men att det bör finnas en reglering för ett tydligt samarbete och ansvar. Om samverkan i naven regleras övergripande i författning underlättas det att få en större likvärdighet av navens arbete. Barnens rätt till en fungerande skolgång bör gå före det kommunala självstyret.

19. Förändrad roll för SPSM

SDR och SDUF tillstyrker förslaget och vill göra ett tillägg när det gäller kompletteringen av spetskompetens och nya kompetenser i Specialpedagogiska skolmyndighetens råd- och stödverksamhet. I myndighetens verksamhet för döva och hörselskadade elever vill vi också lyfta fram den kompetens som utvecklas hos personer som har egen erfarenhet av att vara döv eller hörselskadad. Denna kompetens bör SPSM ta tillvara i och ha tillgång till i sitt samlade kompetensutbud.

I SPSM:s råd- och stöduppdrag utökade uppdrag bör även möjligheten för elever eller vårdnadshavare att kunna ta direktkontakt för att få råd och stöd kring elevens skolsituation.

SPSM bör även få uppdrag att genom proaktivt arbete se till att döva och hörselskadade elever och deras föräldrar får information om specialskolorna och vad de kan erbjuda som till exempel kompetens att möta målgruppen, en trygg teckenspråksmiljö med möjligheter till ett bra undervisning.

20.2 SAK-miljöer

SDR och SDUF ser att många elever som placeras individualintegrerat inte får möjlighet till delaktighet och likvärdig utbildning. Vi ser också att många kommuner inte klarar sitt uppdrag att möta elevernas behov. Därför är vi positiva till utredarens förslag att etablera SAK-miljöer där kompetens kan samlas. Vi ställer oss frågande till var den stora grupp döva och hörselskadade som vill välja talad undervisning men också få möjlighet att lära sig och använda teckenspråk ska gå i skolan. Om det är i SAK-miljöer dessa elever ska gå behöver utredningens förslag kompletteras med att det i SAK-miljön ska finnas personal som behärskar teckenspråk.

SDR och SDUF tillstyrker att beslutet angående målgruppsstillhörighet ska kunna överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd, men vill samtidigt ifrågasätta kompetensen hos hemkommunen att kunna göra rätt bedömning så att det bör tas beslut tillsammans med SPSM:s resurscentrum eller rådgivningsverksamhet. Vi anser att om eleven anses tillhöra målgruppen för en SAK-miljö och söker plats i sådan miljö ska kommunen inte kunna neka eleven detta. Det är viktigt utifrån elevrättsperspektiv.

SDR och SDUF håller med om bedömningen angående SAK-miljöer bör kunna inrättas i förskoleklass. Med tanke på hur viktig förskolan är för målgruppens språkliga utveckling anser vi att förslaget också bör omfatta förskolan och utöver SAK-miljöer även innehålla förslaget om Nav och insatser för att stärka Svenskt teckenspråk.

20.4 Successiv avveckling av Hällsboskolan

SDR och SDUF ställer oss frågande till utredarens förslag om successiv avveckling av Hällsboskolan. Precis som för döva och hörselskadade elever är det rimligt samhället har en samordning av kompetens i undervisningen när det gäller elever med språkstörning. Hällsboskolan har tidigare avvecklats, sen återetableras och har nu efter några år över 150 elever så uppenbarligen finns ett behov. En snabb avveckling innan säkerställande av samlad kompetens i annan form riskerar att eleverna står utan stöd.

21.2 Att säkra regional kompetens

SDR och SDUF tillstyrker utredarens förslag på justeringar när det gäller SKÅ-bidrag vars syftet att bekosta de merkostnader som uppstår i verksamhet med hög kompetens som är öppen för regionens elever. Utöver detta måste SKÅ-bidrag kunna användas för att bekosta skolskjuts till en SAK-miljö och även till för att stimulera kommuner att anställa personer med rätt kompetens utifrån teckenspråk eller dövkompetens baserat på elevernas behov.

21.4 Utökat SKÅ-bidrag

SDR och SDUF avstyrker utredarens förslag på att frigöra medel genom nedläggningarna av specialskolorna för att få medel till SKÅ-bidraget. Det är inte acceptabelt att ställa två skolalternativ mot varandra som utredningen nu gjort genom förslaget att de regionala naven, SAK- miljöer samt övriga insatser med riktade resurser mot individintegrerade elever ska finansieras av nedläggning av specialskolor. Det är också förenat med stora risker att lägga ner innan naven har kommit igång. Det är lätt att riva ner en organisation med samlad kompetens, men svårare att bygga upp igen och etablera ny. Därför är det viktigt att inte lägga ner innan det finns en tydlig och uppbyggd alternativ organisation.

22.3 Ny tydligare målgruppsdefinition

Vi har en annan uppfattning än utredningen om vilka som behöver en skolgång i en teckenspråkig miljö som idag finns i specialskolan och därmed innebörden av målgruppsdefinitionen *“Specialskolan ska ta emot barn med behov av tvåspråkig undervisning i en teckenspråkig miljö”*.

Utredarens förslag innebär att barnen hänvisas till enbart talat eller tecknat språk, vilket är ett snävt synsätt och inte är förenligt med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och den svenska språklagen. Personer som har någon form av hörselnedsättning ska erbjudas möjlighet att lära sig, använda och utveckla teckenspråk. Det innebär att eleverna som vill lära sig och använda teckenspråket skall erbjudas det oavsett vilken skolform de går i.

Utredningen uttrycker på sidan 476 att det är *“enbart staten som har förutsättningar att skapa livaktiga teckenspråkiga miljöer där tvåspråkig undervisning kan bedrivas med hög kvalitet”*. Vi delar uppfattningen om att det är staten som bäst kan erbjuda undervisning med tillgång till teckenspråksmiljöer. Dock går det stick i stäv med att utredningen, genom målgruppsdefinitionen för specialskolan, begränsar möjligheterna till skolval och helt utesluter elever som behöver teckenspråk men också vill ha undervisning på talad svenska.

I Skolverkets kursplan om teckenspråk för döva och hörselskadade återfinns denna beskrivning: *“Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att som döv och hörselskadad behärska både teckenspråk och svenska är värdefullt för att kunna delta aktivt i samhälls- och arbetslivet.”* Precis som vi också påpekat i inledningen och stycket *Stärkt ställning för teckenspråk - men hur och för vilka?* är det viktigt att eleverna skall få möjlighet till undervisning i en teckenspråkig miljö. Detta oavsett om eleverna även använder andra språk för lärande, utveckling och socialt samspel. Tidig tillgång till teckenspråk oavsett hörsel innebär enbart fördelar, vilket vi har beskrivit i vår inledning där även referenser finns. Vi upplever att utredningen saknat adekvat kunskap om målgruppen och att det nu resulterat i en målgruppsdefinition som vi inte kan acceptera. Vår övertygelse är att regeringen inte avser att begränsa tillgången till teckenspråk och därmed bryta mot både Språklagen och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

22.4 Allmänna råd eller ett stödmaterial om mottagande i specialskolan

SDR och SDUF tillstyrker förslaget att utveckla allmänna råd eller ett stödmaterial om mottagande i specialskolan, vars syfte att underlätta för vårdnadshavare och kommunerna att inkomma med rätta handlingar.

22.5 Otidsenligt med regionskolor respektive riksskolor

SDR och SDUF avstyrker förslaget om att uppdelningen mellan riksskolor och regionskolor ska upphöra då förslaget grundar sig i utredningens förslag om att kraftigt avgränsa definitionen av vilka elever som behöver teckenspråksmiljö, vilket vi inte stödjer. Vi hänvisar våra kommentarer i avsnitt 22.3.

27.2 Behov av och förslag på ny forskning om dövhet eller hörselnedsättning

SDR och SDUF tillstyrker förslaget om att det behövs mer forskning inom området. Det är en stor brist på forskning inom området när det gäller utbildning för elever inom dessa målgrupper från förskolan till gymnasiet.

Det innebär även forskning inom undervisning i tvåspråkighet samt undervisning på teckenspråk. Forskning kan bidra till att minska risker för felaktiga insatser eller skolformer som inte gynnar eleverna samt lyfta upp vilka faktorer som främjar målpuppfyllelse och likvärdig utbildning för målgruppen.

Avslutningsvis

Det är mycket angeläget att göra satsningar på att förbättra döva och hörselskadade barns möjligheter till en likvärdig utbildning och full delaktighet på deras egna villkor. Se barnen utifrån ett språkligt och pedagogiskt perspektiv och bejaka de fördelar och valmöjligheter som döva och hörselskadade får genom att få tillgång till både svenskt teckenspråk och svenska.

Med vänliga hälsningar

Sveriges Dövas Riksförbund

Henrik Sundqvist
Förbundsordförande

Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Laith Foad Fathulla
Förbundsordförande